

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De aduentu Antichristi. [sermo]. xxiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

rie. **U**lter ecce filius tuus. et discipulo: ecce mi tua. Quarto Hely hely zc. Qui to Sicio. Sexto Lohimacu est. Septio In man' tuas dñe comēdo spm meū. Et sic patz qre chīs dī sacerdos. Quantū pō ad scdm. f. quare dī ordine melchisedech: Rñ. Pro euidētia nota q' hz hebress melchisedech fuit fili' Noe. Signavit autēz chīm multiplr. Prio nomie: q' Melchisedech iterprat rex iust'. Melchis em rex: sedech iust'. Chīs aut dī sol iusticie. Dalach. iij. Quēf nob timētibz nomē tuum sol iusticie. Et dī rex. P's. De' iudicium tuū regi da. Itē Hier. xxiij. Ecce dies ve nīūt dē dño: z su. dauid germē iu. z regna. rex: z sa. e. z fa. iu. z iust. in terra. Secdo in h' q' sine pīe z sine mīe et sine genealogia ponit melchisedech i seprura. i. nō nomiat pī et' nec mī: nec filiū. sic ponit apłs Hebr. vij. Sic chīs fuit sine pīe fm q' hō: z sine mīe fm q' dē: z sine filijs carnalibus. Ela. liij. Generationem ei' q's enarrabit. Tertio in sacrificio. q' melchisedech panē z vini offerēbat i sacrificiū: sic legit Gen. xiiij. Sic z chīs. Joā. vj. Panis que ego dabo caro mea ē p' mōi vita. Et h' q' dī fit: fm ordinē Melchisedech: z nō fm ordinē Aarō: māifeste pbat q' sacerdotiū Aaron erat mutandū aduentēte chīs. et cōse/ qnt etiā mutāda erat lex Moysi qntū ad certimonialia z iudicialia pcepta. qz trāsla to sacerdotie: necesse est vt z legis trāsla/ rō fiat: sic dē apłs Heb. vij. z hī i c. Trāslato. de p'stitu. Chīs autē sacerdotiū nō est yllō ynq' rpe mutādū. iō dī. Tu es sacer/ dos i etnū zc. Moraliter pō: qnta scritas debet esse in sacerdote q' est sacerdos sic et chīs: cui' lingua clausi celi facta ē: g' san/ cti estote qz ego sanc' sum: dī dñs exerci/ tuū. ¶ Tert' effect' est autoritas iudici/ alis: ppter quā dī sedere ad dextram pās. Hāc autē prātem iudicialē accepit chīs. p/ prerea qz fuit iudicat' iniuste. iuxta illud Job. xxxvj. Causa tua qst impij iudicata est. Glo. a Pilato. iō iudiciū causamqz re/ cipit. Glo. vt iuste iudices. Des autē pdi/ cti tres effect' hui' sessionis ad dextrā pa/ tris: noiant Dan. vij. Aspicebam donec throni positi sunt: z antiqui dīez. i. dē' p' sedit. Et. j. Et ecce euz nubibz celi qst fili' hōis veniebat: z vsqz ad antiquū dīez p/

uenit. z in cōspectu ei' obtulerūt eū: et dedi/ dit ei prātem z honozē z regnū. Nota pōd restare. f. iudicialē. Ecce tert' effect'. Et honozē. f. pōntificalē. ecce scdo. Et regnū. f. impiale. ecce dñm'. Et. j. Prās et' pās et na q' nō auferef: z regnū ei' qd non corru/ pet zc. Hec autē prās iudicialis etiā inuit in historia festi alceiōis: cū dī. Viri galili/ lei qd stat' aspi. i ce. hic iesus q' af. e. a. vo. i ce. sic ve. quēad. vi. e. eun. i. celū. Act. j. Et qz in iudicio iuder sedet p' tribunali qndo sniaz pfer: al's snia nō valeret: vt dī ter. i. c. vl. de re iudi. li. vj. Ideo chīs nūc rāqū iuder iustissim' sedet: z etiā i die iudici vni/ uersal' sedebit. Har. xvj. Tūc sedebit sup sedē maiestatis sue zc. De h' vide ser. xvj. vbi agit de finali iudicio. pre. ij.

De aduentu antichristi Sermo xxxiii

Fides tua te saluum fecit. Lu. xvij. Sequit hodie p'dicare de vltio articulo fidei p'rinēte ad hōanitatē filij dei. viz de iudicio vniuersali: q' sic in apłico simbolo pponit. Inde vt. est iudi. vi. z mo: que pō suit b. Bartheus. In Aleco pō symbo/ lo sic hī Et itez vt. ē cū glia tu. vi. z mo. cui' reg. nō erit finis. Sed qz anteqz istō fi/ nale iudiciū pagat: duo maxia flagella/ a deo p' mōm mittēda. iō de ist' duobz fla/ gellis p'mo videam'. Sūt ar ista duo fla/ gella. Prio antichri' hōis diaboli aduen/ tus: ad mōm puerēdū. Secdo mōi cōstā/ gratio p' ignē ad mōm purgādū. Prio lgi/ tur videam' de aduentu antichristi hodie. Secdo i sequenti ser. videbī' d' mōi p' flagra/ tione. Salutes p'go zc. Pro fūdāmēto ser/ monis in q' agit de vltio articulo fidelit. de iudicio vniuersali: oriz de ipō iudicio theol/ ologicalis questio. ¶ Querit Utr' sit futurz vniuersale iudici/ cū: Arguit q' nō. Nō adducunt in iudiciū nūi ad h' vt iuder certificet d' cā. sed oia cer/ ta sūt iudici. g' nullū est futurz iudiciū. In oppositū. At Aug. xx. d' et. dei. c. j. Tenet ois eccl'ia dī veri chīm eē vēturz ad viuos z mortuos iudicādos. g' futurz ē vlt' iudici/ cū. Et sic qō manet p' vtrāqz pte dubia.

Ad q̄stionē r̄ndēdū est fm̄ Rich. d̄ me
 ena villa sup. iij. sen. di. xlvij. ar. j. q. j. q. ad
 h̄c oib̄ clare manifestet d̄iue iustitie p̄
 fectio in oib̄ opib̄ suis: ordinauit d̄iua p̄
 uidentia esse uerū v̄le iudiciū q̄d erit oib̄
 manifestū: in q̄ electi sui p̄m̄j z reprobi sui
 supplicij recipiēt cōplem̄tū. Tūc em̄ auge
 bit supplicij reproborū: z gaudiū electorū
 augmētabit. Et ad argumētū d̄z q̄ maior
 ē fālia. Imo etiā in iudicio humano iudice
 certe certa ex cā vocant̄ hoies ad iudiciū
 vt afflictiō cā manifestet p̄ q̄ est inia. p̄fe
 rendo. et licz ch̄s sic cert̄ de petis oim̄: tñ
 nō sequit̄ q̄n sic v̄le iudiciū vt reddat̄ cui
 libet sui p̄m̄j z sui supplicij cōplemētū. an
 q̄d iudiciū veniet antich̄s: de q̄ fit sermo
 Et hec est fides n̄ra iusta. z sic de alijs.

¶ Pro cōplemēto materie p̄dicāde: inue
 ni q̄ndā auctoritatē Joānis apl̄i i Apoca.
 in q̄ ip̄e p̄nūciat̄ p̄betando oēs varios et
 dueros modos q̄b̄ ille maledict̄ hō an
 tich̄s p̄uertet mōm. Dicit̄ ḡ sic Apoc. vj
 Tūc erit̄ terre motus: fac. ē mag. z sol fa
 c̄ niger tanq̄ fac. ci. z luna facta ē tota sic
 sag. z stelle cec̄i. su. ter. sic sic? mitt. grossos
 su. cū a v̄to maḡ mouet. z celū recessit sic
 lib̄ inuolūt. In q̄ d̄de auctare s̄ q̄ncz clau
 sule: in q̄b̄ notant̄ q̄ncz modi q̄bus anti
 ch̄s subuertet mōm: q̄ sunt isti. v̄icz

¶ Prim̄? modus erit p̄ arma potētia. tbi
 Ecce terre. fac. est magn̄.

¶ Sec̄do modus erit p̄ mirac̄la appetit̄a
 Jbi. Et sol. fac. est niger tā. fac. cl.

¶ Tert̄? modus est p̄ tormēta terrentia.
 tbi. Et luna. fac. ē. sic. sang.

¶ Quart̄? modus erit p̄ argumēta insolū
 bilita. tbi. Et stel. ce. sup. ter. v̄icz: mouet.

¶ Quint̄? modus erit p̄ dona placabilia
 Jbi. Et celū re. sic. lib̄ inuo.

¶ Primo modo hēbit p̄ncipes z ptātes.
 Sec̄do mō hēbit rudes z ignorantes.
 Tertio mō hēbit fortes z cōstantes.
 Quarto habebit doctores z scientes.
 Quinto mō hēbit quaros z cupiscētes.

¶ Prim̄? ḡ modus. s̄ p̄ arma potētia: no
 tat̄ tbi. Ecce terremot̄? zc. loquit̄ in p̄teri
 to p̄ certitudinē p̄p̄ie. q̄ sic p̄teritū nō
 pot̄ ee nō p̄teritū: ne istud impossibile est
 nō euentire. Per terremotū ḡ notat̄ q̄ an
 tich̄s subiugabit sibi oēs nationes m̄di
 et sic oēs homines mouebunt̄ ad sui impē

riū z subiectiōem. Primo em̄ subiugabit
 sibi oēs iudeos: nō p̄ armoz potētia: sed p̄
 legalū obseruatōez. q̄s decipiet: vt. q̄ ip̄e
 ē messias. p̄missus i lege: z recipiet circū
 cisionē. statim iudei seqūnt̄ eū. q̄ sicut cec̄?
 postq̄ amiserit burdonē adberz cuiusq̄ ret:
 sic iudei ceci postq̄ amiserūt ch̄m/negā
 do eū ee v̄ez messia. De q̄ de? p̄z d̄t. Ecce
 testē dedi eū ducē ac p̄ceptorē gētib̄. Die
 re. lv. Nota: testē. s̄. de secretis fidei/ducey
 ac p̄ceptorē: q̄ cepit̄ Zelus facere z doce
 re Act. j. Et iudei hēbāt ip̄m i manib̄: q̄
 int̄ ip̄os fuit nat̄? nutrit̄? z p̄uerfat̄? sed
 amiserūt cū eoz culpa non ch̄i: dicentes
 corā Pilato Nō habem̄? regē nisi cesarē. z
 petētes Barrabā latronē sibi dari. iō offe
 rūt mō se sicut cec̄i ad oēs q̄ venerit z veni
 unt: vt p̄z de Barcoina: quē receperūt i
 messia: z regnauit. l. annis. J̄c de Hēia/
 m̄m incātorē. J̄c de diabolo i forma
 Doyti i insula Ladie: vt p̄z in legēda fe
 sti ad vincula sc̄i Petri. J̄dē de Taberla
 no. Auctas. Ambulabunt vt cec̄i: q̄ oīo
 peccauerit. Soph. j. J̄ō tūc statim recipi
 ent antich̄m: q̄ tūc fraudulens z coopro
 mō reci. circūci. z fuabit sabbm/z alta ce
 ritmō alia legis antiq̄. fuabit ēt diē d̄sticū
 Nā vt ait H̄e. de p̄e. di. iij. Peruēit. An
 tich̄s venēs diē sabbati atq̄ d̄sticū ab oī
 ope faciet custodiri. q̄ em̄ mozi se z resurg
 gere simulat: h̄i in veneratiōe vult d̄sticū
 diē: q̄ p̄lm̄ iudicare cōpeller: vt exerto
 rē r̄sū legis reuocet: z sibi iudeoz p̄fidiaz
 subdar: coli vult sabbatū. Hec ille. Iudei
 ḡ ip̄m recipiēt. Propter h̄ d̄t ch̄s iudeis.
 Ego veni in noie p̄is mei: z nō accepist̄
 me: si ali? venerit i noie suo illi accipietis
 Jo. v. Si ali? antich̄s. ¶ Sec̄do subiu
 gabit sibi oēs agarēos/thurcos/tartaros
 z oēs infideles: nō occulte, sed manifeste.
 p̄ violētā cū multis milib̄ hoim̄ armato
 rū. q̄ d̄t sc̄ptura: q̄ habebit magnum thes
 sauz p̄mittēte d̄iuno iudicio in penā pec
 caroz furta illud Daniel. xj. D̄nabit em̄
 thesauroz: auri z argēti in oīmb̄ p̄ciosis
 egypti. Nota. egypti z etiā totū mundi.
 Cū his ḡ thesauroz gregabit oēs gētes
 armorum totus mūci ad pugnanū con
 tra oēs sibi p̄tradictēs. Dic̄ practice quō
 faciet p̄conizari q̄ dabit cui libet armige
 ro centum florenos in mense vel aliquid.

De fide

magnū: vt faciat guerram p̄tra infideles
Et faciet p̄conizari q̄ nullus noiet tesum
ch̄m neq̄ br̄as p̄gine sub pena mortis. Et
sic statim oēs armigeri de Fr̄acia: Italia
de Hispania r̄c. erūt cū eo: r̄ cū illis subiu-
gabit oēs aduersarios. Auctoritas. Solu-
ues sathanas de carcere suo r̄ eribit r̄ se-
ducer gēres q̄ sunt sup̄ q̄rtuor angulos ter-
re gog r̄ magog. r̄ p̄gregabit eos ad plū:
q̄z nuer? ē sic arena maris: r̄ ascēderūt sup̄
altitudine terre. r̄ circūerūt castra sc̄d̄m
r̄ ciuitate dilectā. Apoc. xx. Nota Hog. i.
rectū. magog. i. detectū: q̄ r̄a recti q̄z dete-
cti. i. occulti mali r̄ manifesti erūt cum eo
Uel dic: p̄ gog r̄ magog itelligit antichri-
stus q̄ occulte r̄ manifeste trahet ad se gē-
tes. Occulte q̄dez p̄ specie sc̄itar̄ extiorē
celādo puerficate iteriorē. Manifeste p̄o
p̄ potētia armoz. vt dictū est. De q̄ Eze.
xxxvij. Fili bois. i. Ade/ pone facie q̄ gog
r̄ magog: r̄ terrā. i. gēres terrenas. licz q̄
d̄i doctores nō q̄de defm̄t̄iue sed opina-
tiue dicūt p̄ gog r̄ magog itelligi decē tri-
bus q̄ s̄t vltra mōres caspios q̄ p̄clusi sunt
ad orōnez Alexandri ipatoris: p̄m q̄ referē
mḡ in historijs. Aug. xx. d̄ ci. dei. c. xij. ex-
ponēs illō Apoc. xx. Soluēt sathanas d̄
custodia sua: r̄ eribit ad seducēdas natio-
nes q̄ sunt sup̄ q̄rtuor angulos terre gog r̄
magog r̄c. sic dr̄. Gēres q̄ppe iste q̄s appel-
lat gog r̄ magog: nō sic sunt accipiēde tan-
q̄ sint aliq̄ in aliq̄ pte terraz barbari cōsti-
tuti: siue quos q̄dez suspicamur gerbas r̄
massage: has: p̄pter l̄ras hoz noim p̄mas
siue aliq̄s alios alienigenas r̄ a romāo tu-
re seruictos. Toto nāq̄ orbe terraz signifi-
cati sunt isti esse: cū dictū est Harōes q̄ sūt
sup̄ q̄rtuor angulis terre easq̄ subiecit esse
gog r̄ magog. q̄z interpretatiōes noim esse
cōpim? gog rectū: magog de recto: tanq̄
dom? r̄ ipse q̄ p̄cedit de domo. Gēres q̄ sūt
in q̄bo velut diabolū in abyssō sup̄? intel-
ligēdam? inclusum: r̄ ipse d̄ illis q̄dāmo-
do sese efferēs r̄ p̄cedēs: vt ille sint rectū:
ipse de recto. Si aut̄ vtrūq̄ referat ad gē-
tes nō vnū hoz ad illas: aliez ad diabolū
et rectū ipse s̄t: q̄ in eis tūc includit r̄ q̄dā
mō regit inimic? at̄qu? r̄ d̄ recto ipse erūt
q̄n̄ in agrū odium de opto erupture sunt.
¶ Tertio subiugabit sibi ch̄ianos: s̄z nō
oēs: q̄ postq̄ hēbit p̄ se oēs infideles: tunc

bellabit q̄ ch̄ianos: q̄ faciūt sibi m̄sorez
resistētiā q̄ infideles: eo q̄ sum? iā auizati
p̄ spērā sc̄tām r̄ p̄ p̄dicatiōes ch̄i. Et p̄
p̄tea d̄ antich̄is ab anti q̄d ē p̄tra: r̄ ch̄i-
stus: q̄ erit q̄ ch̄im r̄ ch̄ianos. Ecce quō
hic p̄mo mō subiugabit totū penē mūdū.
De Had̄ isram dr̄ Daniel. km q̄ doctores
exponūt. Ingrediet̄ terras r̄ p̄teret: r̄ p̄
trāiet r̄ introibit i terrā gl̄ioz: r̄ multe
corruēt. Et aut̄ sole saluabunt de manu
ei? edom r̄ moab: r̄ p̄ncipes filioz amon
Dan. x. Nota: ingrediet̄ terras. i. infideli-
um: r̄ p̄teret r̄ p̄trāiet r̄ introibit terraz
gl̄iosam. i. ch̄ianitatis seu eccle. r̄ multe
s̄z gēres ch̄iane corruēt: s̄z nō oēs. Et it̄
sole saluabunt edom: q̄d̄ iter p̄raf sanguis
nolēra: q̄z gēres sanguine saluabunt. i. q̄
pot? eligūt mortē q̄ ch̄im negare. r̄ moab
q̄d̄ inter p̄raf de patre vel ex patre innoce-
tes: q̄ sūt ex patre deo facti filij ipi? p̄ rege-
neratiōem sp̄calem in vtero fontis bapti-
smatis: iuxta ill d̄ Joā. j. Quotq̄ ar̄ rece-
perūt eū dedit eis patrem filios vel fieri.
Hi nō negabūt fidē ch̄i. Et p̄ncipes filij
ozū amon: q̄d̄ inter p̄raf p̄ls meroris. Ec-
ce hic penitētes p̄ncipes. i. p̄ncipes peni-
tētiā faciētes. Uel iō dr̄ p̄ncipes: q̄z peni-
tētes p̄ncipant r̄ dominant̄ corpus ho-
is: subiugādo corpa r̄ passiōes suas impo-
ritio volūtat̄ r̄ rōnis: r̄ ibūt d̄sp̄t̄ p̄ncipio
ra r̄ cauernas r̄c. Itē Apoc. xij. Danz
ē illi bellū facere cū sc̄tis r̄ vincere illos:
r̄ data ē ei pt̄as i oēm tribū r̄ pplm̄ r̄ l̄m̄
guā r̄ gentē: r̄ adorabūt eū oēs q̄ in habi-
tat̄ terrā: q̄z nō sūt sc̄pta nomia i libro vi-
te r̄c. Ecce q̄re dr̄ Terremor? fact? ē ma-
gnus. Sc̄d̄s mod? erit p̄ miracula ap̄
parētia: q̄ notat̄ ibi Et sol fac? ē niger r̄
q̄z face? cūcin? q̄z ex fallis miracul̄ anti-
ch̄i r̄ suoz discipuloz oēs ch̄iani pau-
exceptis p̄dent fidē. r̄ ch̄ius q̄ est ver? sol
iusticie obscurabit i mētib? eoz tanq̄ fac-
cus cūcin?. Quia sicut face? nō pot? re-
nere aquā: sic ch̄iani nō retinebūt aquaz
baptismale: imo negabūt fidē ch̄i. Et il-
luc cūcin? est aspez r̄ durz: sic fides ch̄ia-
na videbit̄ aspa r̄ dura p̄tentiō ea. De
h̄ habet̄ auēras apl̄. ij. Def. ij. Reuelat̄
bit̄ ille iniqu? cur? ē aduent? fm̄ opatiō
nē sathane in oi p̄tuce r̄ signis r̄ p̄digis
mēdactib?: r̄ in oi seductiōe iniq̄ r̄ r̄a d̄o

q̄ pereūt. H. Aug. dicit q̄ opa antichristi p̄nt esse signa mēdaciū. vel q̄ morales sen- sus p̄ pharasma deceptur? sit: vt qd̄ nō fac̄ facere videat: v̄l q̄ si sint vera p̄digia ad mēdaciū tñ p̄rabēt credituros. Con- cordat b. Tho. in. j. p. q. cxliij. ar. iij. i. r̄s. ad p̄mū. 7. q. arg. Nā vt ait b. Aug. r̄. d. ci. u. dicit: Nihil h̄ difficile tāgit. Non em̄ qñ ignis de celo cecidit z tantā familiā cum tantis gregibz pecoz sc̄i Job ipetu Num p̄lit. z turbo irruēs z domū deijctens: fili os ei? occidit pharasma fuerūt: q̄ tñ fue- rūt opa sathane: cui de? oederat hāc potes- tate zc. Videam? q̄ practica. P̄tio nangz faciet ignē descendere de celo. i. de sphaera ignis in terrā opatiōe diaboli. q̄ h̄ p̄t̄ fa- cere deo nō ip̄dicēte. sic fecit ad cōburēdū gualta Job. Job. j. Et viso h̄ miraculo: o q̄e hoies z gētes cadent in erroze. Autoz- tas. Quidi aliā bestia ascendētes de terra z fecit signa magna: vt etiaz faceret ignē de celo descendere in terram in p̄spectu hoim Apoc. xij. Hora de celo. i. d̄ sphaera ignis vt dicit: q̄ in celo nō est ignis. ¶ Sec̄do fa- ciet loq̄ imagines: vt p̄bat Apoc. xij. Et pueros q̄s introgabūt dicētes. Dicat? no- bis p̄tate de isto dño q̄ venit nouissimus an sit saluator. et diabol? mouebit labia et formabit s̄ba dicēdo: q̄ iste est ver? salua- tor m̄di. Et h̄ cadent multi in erroze. chri- stiani aut nullū faciet intraculū. ¶ Ter- tio ostendet q̄ mortuos suscitabit. Itēz p̄ arte magica simulabit se mortuū z teret a demonibz in aera qñ ascēdat i celum. z sic putabit ab hoibz resurrexisse q̄ prius puta- bat mortuū. Et sic tūc mirabit p̄li z ado- rabūt atq̄ laudabūt. ¶ In sup illd̄ Apoc. xij. Et plaga mort? ei? curata ē: dicit Glo. Arte magica ascēdet antich? i aera ferēs- tū eū demōibz. faciet etiā antich? subit- to arbores flozere: arefcere: mare turbari: naturas in diuersas figuras mutari. h̄ tñ non existēte: sed appente. q̄ q̄ vna res in alia muret sine misterio nature cōp̄tit so- litudo. r̄. xvj. q. v. Ep̄i. et c. Nec m̄z. No- ta de virgīs magoz Pharaonis quēris i colubres zc. Dicit practice: q̄ ch̄iani mlti vidēt q̄ p̄dicatores antich?i faciet ignē de celo descendere z imagines zifantes lo- q̄: vt dicitū est: dicēt eis. Nō ista sunt falsa miracula: sed suscitare mortuos sic ch̄ist?

fecit. Et illi dicēt: placet. Quem vult? vt suscitē vob: patrē v̄l matrē zc. Sic. Lic̄ apta sepultura: veniēt demōes inuisibilibz et i corpibz simulacoz p̄is z m̄ris appebūt filijs z osculabunt zc. Q̄ dicit cadēt. Q̄ qñ- tus erro: tūc regnabit i m̄do. Ideo d̄ his falsis miracul? z p̄digijs ausauit nos ch̄is- tus dī. Surgent pseudoch̄i z pseudop- phete z dabūt signa mag? z p̄digia: ita vt in erroze iducant etiā fieri p̄t electi. Ec- ce p̄dixi vob. Dat. xxiij. Sed h̄ q̄rit: q̄re h̄ p̄mitter de? Vide s̄. Vel dicit q̄ rō est p̄ regula scripture dicēt: Per q̄ q̄s peccat: per hec z torquet. Sap. xj. Et quia hodie vt plimū ch̄iani credūt mēdacijs z fallacijs demonū: recurrēdo ad diuinos: magos z sortilegos: ideo de? p̄mitter vt mēdacijs credāt. Dicit practice: quō qñ aliquis p̄dit aliquā rē vel h̄z s̄tū infirmū: recurrit ad magos zc. Hāc rōnem ponit apls dī. Re- uelabit ille iniqu? cui? aduent? h̄m opat- iōne sathane in oi p̄tute z signis z prodigijs mēdacijs: z in oi seductiōe iniquitatis his q̄ pereūt coq̄ charitatē p̄itaz nō rece- perūt vt salui fierent. et iō mitter illis de? opatiōem errozū vt credāt mēdacio zc. ij. ¶ Ter? modus erit p̄ tormēta terrētia: q̄ notant cū dī. Et luna facta ē ro- ta sic sanguis. Per lunā denotat ecclesia. Et rō: q̄ luna illuminat a sole: sic ecclesia a ch̄io z ei? aplis: q̄ doctrina fulget ecclesia vt sole luna. Hec luna. s̄ ecclesia vniuersal- fiet sic sanguis. q̄ sanguis ch̄ianoz effū- det p̄ tormēta terrētia: q̄ inferet eis p̄fū- dus antich?is. Erunt em̄ mlti ch̄iani sc̄i et deuoti q̄ nō credent illis falsis miracu- lis: de q̄b̄ s̄. dicitū est. imo stabūt fortes i fide ch̄i. Contra istos q̄ antich?is insurget cū multz p̄secutiōibz. P̄mo nangz faciet p̄conizari q̄ nullus ch̄ian? possit v̄dere aut emere aliqd̄ zc. Et vñi m̄di h̄ suabūt q̄a oēs seq̄nt antich?i: m̄: adeo q̄ nullus au- debit ch̄im vel p̄ginē Mariā nosare sub pena mort?. Autozitas. Et faciet oēs pu- illos z magnos: z diuites z paupes: z li- beros z seruos h̄ie caracterē in dextra ma- nu aut in frōtibz suis: ne q̄s possit v̄dere aut emere nisi q̄ habeat caracterē aut no- men bestie: aut nūez nois ei?. Apoc. xij. Nota caracterē. i. signū aliqd̄: ad s̄am: vt obediētes sibi cogitant z aliq̄ interficiant.

De fide

aut nome bestie. i. p̄fessionem oris. aut nūc
rū nois ei? i. multiplicatōez opey. sic expo
nit in cōpēditō theologie. Et eriget idoluz
imponēs ei nomē maozim. i. p̄fidū. et po
ner edictū q̄ qlibet malefactor fugiens ad
ip̄s sit secur? et ipunit? De q̄ idolo h̄i Da
niel. xj. Deū parz suoz nō repurabit: deū
autē maozim i loco suo venerabit. q̄d p̄buz
cōuenit tā Antiocho q̄ antich̄o: vt dicit
ibi mgr̄ historiaz. Maozim em̄ p̄fidū so
nar. et Antioch? in hierl'm p̄fidū posuit et
idolū iouis. Antich̄is p̄o diaboli vt deū
p̄fidē suū venerabit. Heulle. Sed h̄i vi
det: q̄ vt d̄i. ij. Theb. ij. ip̄e faciet se adora
ri: ostēdens se tanq̄ sic de? Quō q̄ adora
bit ip̄e diaboli: nisi dicat q̄ ip̄e occite ado
rabit diaboli. sed manifeste se faciet ado
rari. Scdō faciet ch̄ianos q̄s tūc iueniet
fortes tormētari incāti: q̄ tormēta p̄moz
martyr. i. Bartholomei et Laurentij et c.
qua fuerit respectu ip̄oz. q̄ durabūt mlro
tpe/ scindēdo mēbrum corpis p̄ articulos
successiuē et c. Tertio inferet martyriū cor
dis. q̄ corā p̄te et m̄re faciet filios capti. et
inrogabit: q̄s ē ver? messias: Si dicēt q̄
Iesus ch̄is et c. tūc coraz parentibz occidet
filios et c. Ecce q̄nta tribulatio. De q̄ d̄ns
p̄nūciauit d̄i. Erit tūc tribulatio maḡ q̄lis
nunq̄ fuit ab initio m̄di vsq̄ mō: neq̄ fi
er. et nisi breuiari fuissent dies illi: n̄ fieret
salua ois caro. sed p̄ electos breuiabunt
dies illi. Dar. xxiij. Nota Breuiabunt.
q̄ sic legit Dan. viij. et xj. Itē Apoc. viij. et
xj. et xij. antich̄is soluz regibit tribz annis
cū dimidio. ¶ Quart? mod? erit p̄ argu
mēta insolubilia: q̄d notat cū d̄i. Stelle ce
li ceciderūt sup̄ terrā: sic sic? emittit grossos
suos cū a v̄eto mouet. ecce q̄nt? modus. scz
disputatiōnū: q̄ p̄ba n̄ sunt nisi v̄t? Dic
practica disputatiōis. Dicēt ei p̄dicatores
antich̄i toti p̄lo p̄gregato ad audien. sū.
Bone gētes vt sciatz q̄ n̄ra doctria ē p̄a:
q̄ p̄itas nō h̄z angulos. idō arguo sic. Et
faciet argumēta maxia q̄bz ch̄iani docto
res nescient r̄ndere: duplici rōne. Prima
q̄ diaboli loquet p̄ ora eoz: et ligabunt
ora ch̄ianoz p̄mittēte deo: p̄pter malā vi
tā ifatoz: q̄ nō q̄rūt nisi gl̄iam m̄di. q̄ em̄
pōt ligare leenā. i. aiaz: bñ p̄t ligare ouē. i.
linguā: q̄ nō est nisi fructū carnis. Scdō
rō est: q̄ iste disputatiōes vt p̄limū erunt

de biblia sup̄ textu sc̄pture et p̄p̄az: de q̄
bus magna ē ignōrātia inf̄ doctores ch̄i
anos nūc. tā hodie mgr̄ in theologia aut
p̄az aut nihil sciūt: sed vadūt p̄ cisternas
aridas p̄hoz et poetaz. et q̄n incipiunt stu
dere: incipiūt ab Aristoste. Et iō matia
ignōrātia de biblia erit tunc tpe antich̄i
ap̄d tales doctores et mgr̄os. Idō stelle. i.
doctores ecclie cadent sup̄ terrā. q̄ p̄dent
fidē et adherēbūt desiderijs terrenoz. Au
roritas de h̄. Et eleuabit et magnificabit
aduersus oēm deū. et aduersus deū deozuz
loquet magnifica Dan. xj. Nota Magni
fica. i. insolubilia argumēta q̄ntū ad ho
mines. Nota Deū deoz. i. angeloz. Itē
Dan. vij. Sermones h̄ exceluz loquet: et
sc̄tōs altissimi p̄teret et c. Et sic nota q̄ per
defectū scie sc̄pturaz p̄ls ch̄ian? p̄ maḡ
p̄te p̄det. iuxta illd. Eia. v. Propterea cap
p̄riū? ducet? ē p̄ls mē? q̄ n̄ habuit sciam
Remediū est q̄ vt nō q̄ram? cū eis de f̄i
de: q̄ p̄ vna rōne quā p̄ fide adductū? ip̄i
adducēt. et. sed fundem? fidē n̄ram i autō
ritate ch̄i et ap̄loz. et ecclie: dicēdo. Nolo
disputare p̄ rōnes: s̄ ita credo: q̄ ita ch̄is
reuelauit et c. Un. j. Loz. ij. fides n̄ra nō
fit in sapia hoim: sed in p̄tore d̄i. Proptea
debem? symbolū ap̄licū dicere qlibet ma
ne et sero. Un. Ro. x. Si p̄fitearis in ore
tuo d̄m̄ telum ch̄im et in corde tuo credi
deris q̄ de? excitauit illū a mortuis: salu
eris. Corde em̄ credis ad iustitiā: ore autē
p̄fessio fit ad salutē. Sic faciebat Dauid
dicēdo. Credidi p̄ter q̄d locut? sum: ego
autē h̄uiliat? sum nimis. Nota Credidit
in corde. p̄ter q̄d locut? sum. i. ore p̄fite
do. Ego autē h̄uiliat? sum nimis. i. valde p̄
opationē: sine q̄ fides mortua est. Jaco. ij.
Vel d̄r. Ego autē humili. sum n̄i. q̄ ad h̄ v̄
hō vere credat: oportz h̄uiliare intellectu
Iuxta illd. ij. Loz. x. In captiuitatē redi
gentes oēm intellectu in obsequiū. Et sic
patet quart? modus. ¶ Quint? mod? erit
p̄ dona placabilia: q̄ notat ibi. Et celū ne
cessit sicut lib̄ inuoluit. i. v̄sq̄ternat? q̄ p̄
p̄missiōes tpales et dona ab antich̄is fa
cta/ celum receder. q̄ pauci curabunt de ce
lo. i. de p̄missiōibz celestibz a ch̄is factis. s̄
de p̄missiōibz antich̄i. Dic practice: quō
antich̄is m̄tret discipulos suos p̄ mundū
q̄ predicabūt aliquas veritates. i. q̄ sumū

mundi instar: ideo pparent se singularit p
ega mit die z pteratis/que multu placet
vos: et vt credatis nobis/non solum pbo
sed etia ope pdicamus. Si inter vos sine
aliquo pnone indigentes: veniant ad nos
et faciemus eis misericordiam et elemosynas.
De practice: quod mulieres vidue dicent
ad inuice. Comater audistis vos istos san-
ctos boies? Ideo eam ad eos: z non solu
vidue: sed etia milites z scutiferi paupe-
res qui omnia expdunt in vanitatib: ve-
niant ad eos: qui dabunt eis denarios i co-
pia: tunc dicent gentes: Et isti sunt boni
pdicatores q dant nobis: z non illi q sem-
p petunt: in tantu q tunc gentes nolent au-
dire sermões fratru pdicatoru: imo deride-
bunt respectu illoru. Tunc dicet vxor vi-
ro: qre vos non vaditis ad istos sanctos
homies: vt dent vobis: sicut vicin? vester
suir: z dabit tantu ab eis: z mo iam ma-
ritauit filiam suam: et est etia diues cum
ante fuerit paup zc. Isto mo hebit omnes
auaros. Item dabit honores: platiões: et
pates: amonedo reges z pncipes sibi i
obedientes: z alios sibi obedientes pstitue-
do. Et isto modo hebit oes supbos. Dan. xij.
penul. Multiplicabit gliaz z dabit illis
potestare. Vide infra. In Apoc. xij. U-
bi bestiam ascendentē de terra. i. antichri-
sti hinc capira. vij. i. pncipes vniuersos: z
comua. r. i. eos q impugnant decalogum.
Item dabit abundantia ciboz: z escarum
vi. Comedat z bibat. Dugre sūt facte
escē iste? Vester Iesus christ? paup z me-
dicus pbituit ne comederet zc. qz nō po-
terat hie ralia. De anno amouebit qdra-
gesimā: de mensib qtuoz repora: de heb-
domada die veneris: de festis vigiliis. et
sic habebit sub se oes gulosos. Item dabit
delectationes carnis: nam z ipse luxurio-
sissim? erit: iuxta illud Dan. ij. Et erit in
pceptiscentijs feminaz: quis dicat magis
hinc histoziaz: q illud de antiocho tm itel-
legendū est. Nā antichrist? castus erit ad
ritudine religiois. Sz in cōpendio theo-
logie dr q erit luxuriosus: sz ostendit se ca-
stum exrenus. Item franger oem matrimo-
niū legē. licentia bē clericos et religiosos
vt vocat vxores. Q dicent mali cleri z re-
ligiosi: iste est bon? dñs: viuat. Deu qru
tardabit: vti nā ante venisset. Et ipse pu-

debit oib de pecunijs. et isto mo habebit
oes luxuriosos. Deu dolor. Et qd reman-
nebit cū chio. De h bī ppheta: vi. Mult-
plicabit gliaz z dabit eis pte in multis
terra oluider gratuito. Et infra. Dñabil-
thesauror: auri z argenti. Dan. xij. Tādē
in tantā supbia eleuabit in malū sui z mū-
di q faciet edificari templū in hierusalē.
z ibi faciet se adorari sic deū. In apls. ij.
Thef. ij. Reuelat aut hō peccati fili? p-
ditiōis q aduersat z extollit supra oē qd d-
deus aut colit: ita vt in templo dei sedeat
ostendens se tanq sit de? Item deueniet
ad tantā dementiā q supra montē oliueti
ri ascendet: z suū tabernaculū eriget z pro-
deo faciet se adorari. Dan. xij. Veniet in
militudie magna vt pterat z inficiat plu-
rimos: z figat tabernaculuz suū inter duo
maria. i. in mare mortuū z adiacētia z su-
p montē inclitū z scim. i. in mōte oliueti:
z veniet vtz ad sumitātē ei? i. ad locū vbi
dñs ascendit. Durabit aut pfectio anti-
christi tribz annis cum dimidio: iuxta illud
Dan. xij. Usqz finis spoz terribiliū. Et
infra. In rep? z rpa z dimidiuz rpis. In
Apoc. xij. Lutratē scroz calcabūt mensibz
qdraginta duobz. Tādē puocabit istis p-
uerissimis z diabolicz modis z se irā dei
q occidet eū: iuxta illud Apl. ij. Thef. ij.
Tūc id est i fine mōdi: vel post discessionez
gētū a ppo romano: reuelabit ille iniqu?
scz antichrist? que dñs Jez? interficiet spū
ozis sui z destruet illustratōe aduent? sui.
Sup q textu de Gō. Spū ozis sui. i. pot-
entia viliōis sue siue p se siue p Dichac-
lē. Nā fm mgrm in histozijs: qñ ipse anti-
christ? sup thronū ab eo paratū. i. in mōte
oliueti sedebit vt eū oes tanq verū deum
adorēt: audiet vox in aere siue sit vox chū
siue archangeli Dichacq dicit. Vore
re z statim fulminabit antichris. ps. ij. In
sidiat vt ra. pau. ra. pau. dū attrahit eum.
In la. suo humi. eū. incli. se z ca. cum dñs a-
su. pau. zc. pauperm. i. pplm chrianiū. Ita
q fm doctores tandē occidet in mōte oli-
ueti i illo loco supra quē dñs ascendit ad ce-
los. Illo interfecto nec statim veniet chris-
t? sed vt ex Dan. itelligit: pcedent electi
ad pniaz dies qdraginta qnoz. qntum aut
post penit? i gntat. Hoc glo. De h aut vide
infra ser. pxi. pre. i. Rogem? q dñm vt li-
pp iij

mus fortes et constantes in fide: ut nulla adversitate ab ea cadamus et auellamur: et nullis tentationibus a domino separemur. Prestate domino nostro Iesu christo cum patre et spiritu sancto virtutem et regnum per infinitum seculorum. Amen

De conflagratione mundi
Sermo xxv

Fides tua te salvum fecit. Luc. xvij. Sermo noster erit de eo quod erit post mortem antichristi. scilicet de conflagratione mundi etc. Pro declaratione etc. Sciendum quod in sacra scriptura inveniuntur due generales conflagrationes huius mundi. Prima quae fuit per diluivum aquae tepidae. Hoc et beatus inter preterita. Secunda est ventura: quae erit per diluivum ignis. Ratione assignatur sanctorum. Tho. in. vij. d. xvij. q. ij. art. j. q. ij. ad secundum. quod tempus hoc tantum fuit ardor carnalium in quibus ois caro corrumpitur via sua: luxuriam inquantum quod homines dabant se ad peccandum cum mulieribus et demonibus succubis in forma mulierum: et converso mulieres cum hominibus et demonibus incubis in forma virorum: ita quod diluivum debebat mitti ad purgationem inferentium peccati: gravium fuit propterea illi ardore carnalium mittere diluivum per aquas: quod per gratia per gratias curant. Unde dicit scriptura Gen. vij. Videtur autem deus quod multa malitia hominum esset in terra: et cuncta cogitatio eorum interea esset ad malum omni tempore: penituit eum quod hominem fecisset in terra. et peccavisset in futurum: et tunc dolore cordis intrinsecus. Delebo inquit hominem quem creavi a facie terre: ab homine usque ad animalia: a reptilibus usque ad volucres caeli. penitet enim me fecisse eos. Gen. vij. Nota: usque ad animalia. quae hunc mundum illa non peccaverunt: Rationem ad declinationem criminum hominum quae facta fuerunt in terra: deleta sunt animalia quae habitabant in terra. et volucres caeli quae accipiunt ibi passum. et sic fit peccatorum committenti crimina lese maiestatis: quod non solum ipse peccatoribus sed etiam domus sua tota destruit. Pisces autem habitantes in aquis non sunt mortui per diluivum: quod peccata hominum non fuerunt facta in aquis secundum Aristoteli. Nota: penitet enim me etc. S. 3. huiusmodi. Hoc est deus qui homo videtur merita: neque ut filius hominis videtur mutetur. Rationem. secundum Aristoteli. d. ly. ibi. Penitentia et dolor et ceterae passiones nullo modo sunt in deo secundum rationem: sed secundum similitudinem. Et ideo dicitur penituisse: quod ad modum penitentis se habuit: volens dissipare quod peius fecerat. Et sic etiam dicitur dicitur dicitur dolere cordis intrinsecus: et cetera: quod ad modum dolentis se habuit delectando homines quae fecerat ad imaginem suam secundum eum. Concordat beatus Thomas. j. q. xv. ar. vij. ad primum. Diluivum autem ignis quod expectamus erit propter aliam causam: quod licet in fine mundi regnaturus sit virtutem luxurie: et de reo putabit se magis offensum et magis iniuriatum: quod ipse tantum dilexit nos quod amore nihil sit incarnatus: et passus etc. et nos non diligimus eum propter in fine mundi in quo regnat maxime virtutem repudiatam. Quam modo iam senescere dicit beatus Thomas. xxiij. Quia supradictum iniquitas: refrigescet charitas multorum. ideo tunc convenienter purgatio fiet per ignem. Et hoc est quod dicitur beatus Thomas. xxiij. post quod enim dicitur. Quia in partibus. in. refr. cha. mul. subditur. Qui hoc se severa. usque in fine sal. erit. et predicabitur hunc mundum regnum in universo orbe et testimonium omnibus gentibus. et tunc veniet summatio. Dat. xxiij. S. 3. nota quod iste textus multipliciter huius declaratione: luxuria multiplice generale peccatione euangelii in universo mundo. Nam primum predicatum fuit per apostolos omni creaturae iuxta preceptum christi. Dat. vl. quod preceptum tempore apostolorum fuit factum et adimpletum: videlicet per Luce. iuxta principium: ubi dicitur. Verbum vitae euangelii pervenit ad vos sicut in universo mundo: et fructificat et crescit. Et ibidem iuxta finem capituli. Evangelium audivistis quod predicatum est in universa creatura quae sub celo est. Item Rom. x. In omnem terram extitit sonus eorum. Et tunc veniet summatio gentis iudaicae: et destructio hierosolymae per Titum et Vespasianum. Secundo fuit predicatum euangelium et adhuc predicat in universis ordinibus sanctorum. Dicitur et fructificat in universo mundo. Et post istam predicationem ventura est statim summatio et destructio huius mundi per antichristum et suos. Tercio predicabit euangelium christi in universo mundo post mortem antichristi per fideles alios qui vniuersos gentes erunt mirabiliter preservati a deo ad iudicium omnium. et tunc veniet ultima mundi summatio. Et de ista mundi summatione et conflagratione dicitur beatus Thomas. Dies domini etc. Primum thema etc. Quoniam quod veniet iste ignis peccatorum: inveniunt quia David declarat: cuius fuit reuelatum. ps. lxxxvj. In ignis ante ipse praecedet: ista et cetera.

mō sūr i deo fm rē: s; fm modū. i. fm similitudine. Et ideo dicitur penituisse: quod ad modum penitentis se habuit: volens dissipare quod peius fecerat. Et sic etiam dicitur dicitur dicitur dolere cordis intrinsecus: et cetera: quod ad modum dolentis se habuit delectando homines quae fecerat ad imaginem suam secundum eum. Concordat beatus Thomas. j. q. xv. ar. vij. ad primum. Diluivum autem ignis quod expectamus erit propter aliam causam: quod licet in fine mundi regnaturus sit virtutem luxurie: et de reo putabit se magis offensum et magis iniuriatum: quod ipse tantum dilexit nos quod amore nihil sit incarnatus: et passus etc. et nos non diligimus eum propter in fine mundi in quo regnat maxime virtutem repudiatam. Quam modo iam senescere dicit beatus Thomas. xxiij. Quia supradictum iniquitas: refrigescet charitas multorum. ideo tunc convenienter purgatio fiet per ignem. Et hoc est quod dicitur beatus Thomas. xxiij. post quod enim dicitur. Quia in partibus. in. refr. cha. mul. subditur. Qui hoc se severa. usque in fine sal. erit. et predicabitur hunc mundum regnum in universo orbe et testimonium omnibus gentibus. et tunc veniet summatio. Dat. xxiij. S. 3. nota quod iste textus multipliciter huius declaratione: luxuria multiplice generale peccatione euangelii in universo mundo. Nam primum predicatum fuit per apostolos omni creaturae iuxta preceptum christi. Dat. vl. quod preceptum tempore apostolorum fuit factum et adimpletum: videlicet per Luce. iuxta principium: ubi dicitur. Verbum vitae euangelii pervenit ad vos sicut in universo mundo: et fructificat et crescit. Et ibidem iuxta finem capituli. Evangelium audivistis quod predicatum est in universa creatura quae sub celo est. Item Rom. x. In omnem terram extitit sonus eorum. Et tunc veniet summatio gentis iudaicae: et destructio hierosolymae per Titum et Vespasianum. Secundo fuit predicatum euangelium et adhuc predicat in universis ordinibus sanctorum. Dicitur et fructificat in universo mundo. Et post istam predicationem ventura est statim summatio et destructio huius mundi per antichristum et suos. Tercio predicabit euangelium christi in universo mundo post mortem antichristi per fideles alios qui vniuersos gentes erunt mirabiliter preservati a deo ad iudicium omnium. et tunc veniet ultima mundi summatio. Et de ista mundi summatione et conflagratione dicitur beatus Thomas. Dies domini etc. Primum thema etc. Quoniam quod veniet iste ignis peccatorum: inveniunt quia David declarat: cuius fuit reuelatum. ps. lxxxvj. In ignis ante ipse praecedet: ista et cetera.